

Nyckel
till
OCCIDENTAL

De internationella ordens språk

Utgiven av
OCCIDENTAL-FÖRBUNDET
Stockholm

BIBLIOTHÈQUE

Li AM 284

La Chaux-de-Fonds

I. GRAMMATIKALISK ÖVERSIKT

Uttalet som i svenskan, dock: **c** som **ts** före **e, i, y**, eljest som **k** (circul); **ch** som **sje-ljud**; **g** som tonande **sje-ljud** före **e, i, y**, eljest som **g** (garage); **j** som tonande (d)sj; **o** som sv. å; **u** som sv. o; **z** som **ds**; **zz** som **tts**.

Tonvikten vilar på vokalen före sista konsonanten; tillägg av pluraländelsen **-s** och adverbändelsen **-men** har intet inflytande: **radio, radios, natural** (naturlig), **naturalmen** (naturligtvis). I flerstaviga ord äro slutstavelserna **-bil, -ic(a, o), -im, -ul(a)** obetonade: **tolerabil, critica**. Korta ord som **via** (väg) ha tonvikt på första vokalen, så ock i sammansättningar: **ferrovia** (järnväg).

Artikel. Bestämd: **li**, obestämd: **un**.

Substantiv. Pluraländelse: **-s**. Genitiv uttryckes med prepositionen **de**: **li director de un firma** (direktören för en firma, en firmas direktör).

Adjektiv böjas ej efter person. Komparation: **bon** (god), **plu bon** (mera god, bättre), **maxim bon** (mest god, bäst); **bonissim** (synnerligen god).

Adverbändelse: -men: **felici** (lycklig), **felicimen** (lyckligtvis).

Räkneord (0—9): **null, un, du, tri, quar, quin, six, sett, ott, nin**; **deci** (10), **deciun** (11), **decidu** (12) etc.; **duanti** (20), **trianti** (30) etc.; **unesim** (första), **duesim** (andra) etc.; **duplic** (dubbel), **triplic** (tredubbel) etc.

Pronomen. Personliga: **yo** jag, **me** mig, **tu** du, **te** dig, **il** han, **le** honom, **ella** hon, **la** henne, **it** det,

noi vi, nos oss, vu ni, vos er, illi de, les dem, on man, se sig. Possessiva: mi min, tui din, su hans, hennes, dess, sin; nor vår, vor er, lor deras. **Verb**et böjes ej efter person. **Infinitiv**: observera (att observera). **Perfekt particip** och **imperfekt**: observat (observerad, -at, -ade). **Presens particip**: observant (observerande). **Presens**: observa (observerar). De sammansatta formerna bildas med hjälpverb som i svenskan: **ha** observat (har observerat), **hat** observat (hade o.), **va** observat (skall observera), **vell** observat (skulle o.), **es** observat (är, blir observerad, observeras).

Ordföljden är oftast rak: subjekt, predikat, objekt. **Ne** (icke) står framför det ord som negeras.

II. ORDBILDNING

Förstavelser: des-, dis-, ex-, in-, pre-, pro-, re-, etc., se ordlistan!

"De fem suffixen"

-ion allmänt verbalsubstantiv: fabrication, demonstration.

-iv så verkande: decorativ, explosiv (som kan explodera).

-or den som utför en handling: organisator, constructor.

-ori avsedd att verka så: obligatori.

-ura resultat av en handling: creatura (skapad varelse), sculptura, politura.

Dessa fem suffix läggas till verbets stam

(= infinitiv minus -/e/r), varvid d och r i slutet av stammen övergå till s och efter vokal ett t inskjutes. Ex.:

construct/er	explod/er	demonstra/r
construct/ion	explos/ion	demonstra/t/ion
construct/or	explos/iv	demonstra/t/iv

Tusentals sådana avledningar äro välkända redan

från svenskan, men occidental visar, hur de äro bildade, och förklarar dem därför på ett sätt, som ingen ordlista över »främmande ord» förmår göra.

Substantivändelser

-ada (-ida vid verb på -ir, -er) fortlöpande verksamhet: cavalcada (ridande), currida (löpande).

-age sammelnamn: plumage, foliage (lövverk); ngt tillverkat av: lactage (mjölkmat).

-ero person, ofta yrkesman, karakteriserad gm stamsubstantivet: barbero, juvelero.

-ia platser, länder: observatoria, lavatoria (tvätt-rum), Italia, Australia. Med formen **-eria** anges affärslokal o. dyl.: barberia (rakstuga).

-ie tillstånd, förhållande: maladie (sjukdom), tolerantie.

-itá egenskap: activitá, mentalitá.

Adjektivändelser

-abil (-ibil vid verb på -ir, -er) -bar: formabil (formbar), acceptabil (antagbar).

-al allmän adjektivändelse: national, central.

-an tillhörig: american, lutheran.

-osi rik på, -ös: musculosi, porosi.

Verbändelser

-ar allmän verbändelse: salar (salta, sale = salt), plenar (fylla, plen = full).

-ificar göra ngn (ngt) så: felicificar (lyckliggöra). Efter adjektivändelse förekommer **-isar** med liknande funktion: nationalisar, activisar.

Nyanserande ändelser

-ach allmänt försämringssuffix: canache (hund-racka, cane = hund).

-ard med dåliga egenskaper: falsard (förfalskare), dynamitard.

-ett förminskning: statuette.

-o, -a manligt, resp. kvinnligt kön. Ex. filio (son), filla (dotter).

III. OCCIDENTAL-SVENSK ORDLISTA

Ur en frekvensförteckning över språkets 1000 vanligaste ord ha i denna ordlista medtagits sådana ordstammar, som ej kunna förutsättas vara allmänt bekanta för svenska läsare. Dessutom ha tillagts en del grammatiska småord och affix med lägre frekvens, vilket torde göra ordlistan tillräcklig för tydning av en occidentaltext. En utförligare occidental-svensk ordlista ingår i Sjöstedt, Dubbel occidental-ordbok (Sv. Occidental-Förlaget, pris kr. 1,60), som lämpligen kompletteras med Östergren, Våra vanligaste främmande ord (Verdandis småskrifter nr 146, pris 1 kr.). Bland utförligare lexikon över den internationella ordskatten kan nämnas Noreen-Warberg, Främmande ord i svenskan (Natur o. Kultur, pris 10 kr., 412 s.), som även innehåller en förteckning över förstavelser och ändelser i vetenskapliga ord.

a åt, till, för
ab- av-, bort-
abandonar lämna
absent frånvarande
acid sur
acter handla
-aci begiven på: voraci
(glupsk)
ad = a
adplu vidare
advere visserligen
aere luft
afabil vänlig
agreabil angenäm
al = a li
alcú någonstades
alcun någon
ale vinge
-allia sammelnamn m.
nedsätt. bet.: ferrallia
(järnkram)

along längs
alor = tande
alqual något slags
alquam på ngt sätt
alquande någon gång
alquant ganska
alquel någon
alqui någon
alquo någonting
alt hög
altri annan
amar älska
amari bitter
altore höjd
ambi båda
amíco vän
amuser roa
anc också
ancor ännu
angul hörn
ánime själ

animale djur
annu år
ante före
ante que innan
antey förut
aparir tyckas
aparir bli synlig
apartener tillhöra
apen knappast
aporter öppna
aprender lära sig
apt lämplig
apu bredvid
aqua vatten
aquisiter förvärva
árbor träd
argente silver
-árium vetensk. o. tekn.
sammelnamn: herbá-
rium
arme vapen
arivar anlända
arte konst
asserter påstå
astonar förvåna
-astr nedsätt. namn:
medicastro (kvack-
salvare)
astut listig
atender vänta
atenter uppmärksamma
atinger nå
-atri -aktig: verdatri
(grönaktig)
audaci djärv
audir höra
aure guld
autor författare
autun höst

auxilie hjälp
avan framför
avantage fördel
avari snål
avie fågel
avo far-, morfar
bass låg
batter slå
bel- svär-
bell vacker
benque ehuru
bentost snart
beson behov
blanc vit
bocea mun
bon god, bra
brasse arm
brav modig
brevi kort
cader falla
calid varm
calore värme
cantar sjunga
cap huvud
capter gripa
car dyr, kär
carne kött
casu fall
cause orsak
cavalle häst
cent hundra
cert säker
cessar sluta
chambre rum
change växling
charge last
chascun varje
chassar jaga
che hos, vid

ci här
 ciel himmel
 circum omkring
 cité stad
 cluder stänga
 colere vrede
 combatter strida
 comensar börja
 compras köpa
 comprendre förstå
 con med, jämte
 conceder medgiva
 concerner angå
 conosser känna
 consolar trösta
 contener innehålla
 content nöjd
 continui fortlöpande
 contra mot
 córam inför
 cordie hjärta
 coron krona
 córpor kropp
 corte hov, gård
 cose sak
 covrir täcka
 crear skapa
 creder tro
 criar skrika
 crine hår
 cruce kors
 cuida omsorg
 culpar fela
 curre springa
 custar kosta
 custom vana
 damage skada
 dangere fara
 dar giva

de av, från
 debil svag
 debir vara skyldig
 deci tio
 decider bestämma
 defender försvara
 del = de li
 deman i morgon
 demandar begära
 demi halv
 denov ånyo
 densi tät
 deo gud
 depender bero
 depoy efteråt
 des- motsats
 desde sedan
 desirar önska
 dessine teckning
 detra bakom
 devenir bliva
 dever böra
 developar utveckla
 devoer ägna
 dextri höger
 die dag
 digni värdig
 dir säga
 dis- isär
 discurse föredrag
 do då, alltså
 doane tull
 dolore smärta
 dom hus
 don gåva
 dómino husbonde
 du två
 dubitar tvivla
 ducter föra, leda

dulce ljuv, söt
 dunc då, alltså
 dur hård
 durant under
 e och
 e — e både — och
 ear gå
 eclesia kyrka
 educar fostra
 egal lika
 egarde hänsyn
 ella hon
 -ello unge: cattello
 (kattunge)
 embarassar förvirra
 -en decen (tio i taget;
 deci = 10)
 ente väsen
 ergo alltså
 errar fela, ta miste
 es är
 esperar hoppas
 esque manne, om
 esser vara
 esset var
 estimar akta
 estive sommar
 etá ålder
 eterni evig
 evenir ske, hända
 evitar undvika
 ex ur, från
 except utom
 expectar vänta
 experir erfara
 explorar utforska
 éxter utanför
 extra utom
 extran utländsk

facie ansikte
 facil lätt
 far göra
 fate öde
 favor förmån
 felici lycklig
 fémina kvinna
 ferre järn
 fidel trogen
 fier stolt
 fil tråd
 fillo son
 finir sluta
 firm fast
 flor blomma
 fluer flyta
 fluvie flod
 fonte källa
 for bort
 foren främmande
 foreste skog
 forne ugn
 forsan kanske
 fort stark
 foy eld
 fratre broder
 frigore köld
 fro från
 fugir fly
 funde (bak)grund
 gambe ben
 ganiar vinna
 gay glad
 gente folk
 grand stor
 grav allvarlig
 gross tjock
 guerre krig
 ha har

har hava	joya glädje
haver hava, äga	judicar döma
hiverne vinter	juir njuta
ho- nuvarande tid:	junt tillsammans
hodie i dag,	la henne
hoannu i år etc.	labor arbete
hom människa	lacrime tår
honest ärlig	lago sjö
honor heder	lápide sten
hor timme	larg bred
horloge klocka	lassar låta
-iere behållare: bon-	látère sida
boniere	laudar berömma
-iero som bär: candeliero	le honom
(ljusstake)	leer läsa
il han	lent långsam
ili de	les dem
illa hon	lettre brev
image bild	levar lyfta
impedir hindra	levi lätt
imposte skatt	levul vänster
in i	li best. artikel
in- o-	liber fri
-in ursprung: alpin	libre bok
incontrar möta	ligne trä
infante barn	lingue språk; tunga
infra nedtill	litt liten
insul ö	lontan fjärran
integri hel	lor deras
intenter avse	lu, lu bon det goda
inter mellan, bland	luce ljus
interpreterer företaga	luder spela
intra inom	lunedí måndag
it den, det	ma men
ja redan	mal ond
jacer ligga	malad sjuk
jardine trädgård	malgré trots
jettar kasta	mani mången
jovedí torsdag	manjar äta

manu hand
 mardí tisdag
 mare hav
 marito make
 mastro mästare
 matine morgon
 matre moder
 max(im) mest
 me mig
 mem till och med
 membre medlem
 memorar minnas
 menaciar hota
 mensu månad
 mentionar omnämna
 merce vara
 mercurdí onsdag
 mersí tack
 mestiere hantverk
 mesura mått
 metter sätta, ställa, lägga
 mey må
 mi min
 micri liten
 mill tusen
 minu mindre
 minim minst
 mis- fel
 misser sända
 modic billig
 moll mjuk
 monstrar visa
 morir dö
 mo(v)er röra
 mult mycket, många
 munde värld
 nam ty
 nascer födas
 nave skepp

-nd som bör göras;
 demonstrand som bör
 visas
 ne inte
 necessi nödvändig
 necos = nequo
 necú ingenstades
 neproquo ingen orsak!
 nequal intet slags
 nequam på intet vis
 nequande aldrig
 nequant ej det ringaste
 nequel ingen
 nequi ingen
 nequo ingenting
 ni ej heller
 ni — ni varken — eller
 nigri svart
 nin nio
 no nej
 nocer skada
 nocte natt
 noi vi
 nómine namn
 non- icke-
 nor vår
 nos oss
 notion begrepp
 nov ny
 nu nu, nå
 nu — nu än — än
 nullmen ingalunda
 nutrir nära
 o eller
 o — o antingen — eller
 obedir lyda
 objecter invända
 obliuiar glömma
 obscur mörk

obtener ernå	pesar väga
ocasion tillfälle	petir bedja
ocul öga	petre sten
odie hat	pezze stycke
old gammal	pieter måla
oleo olja	pisce fisk
omni alla, varje	plen full
omnicos allting	plendir klaga
on man	ples var god...
-on person karakterise-	plu mera
rad gm stamordet:	plu — plu ju — desto
spion	plum fjäder, penna
or men nu	pluri åtskilliga
ordonar befalla	poc föga un poc en smula
orel öra	poc a poc så småningom
origine ursprung	pøndere vikt
ott åtta	ponte bro
ovre verk	popul folk
pace fred	por för por que på det att
pane bröd	porta port
para- skydd mot: para-	portar bära
sole = solskydd	portu hamn
parente släkting	pos efter pos que sedan
parlar tala	posir ställa
parol ord	posseder äga
partise (pol.) parti	posser kunna
partú överallt	postular fordra
passu steg	poy därefter
patre fader	pre- för(e)-
payar betala	precipue särskilt
peccar synda	prender taga
péctor bröst	presc nästan
pede fot	present närvarande
penar bemöda sig	pret färdig
pender hänga	préter förbi
pensar tänka	pri om, beträffande
per genom, medelst	printar trycka
perdir förlora	pro- fram-
perir omkomma	pro på grund av

pro que emedan	rason förnuft
pro quo varför	re- åter
probabil sannolik	recentmen nyligen
profund djup	reciver erhålla
promesser lova	refusar vägra
propri egen	regardar betrakta
proxim nära	regretar beklaga
prudent klok	remarcar märka
pruvar bevisa	repaste måltid
püer gosse	reposar vila
punir straffa	reprochar förebrå
punte spets	retro- åter-
pur ren	responder svara
pussar stöta	revar drömma
qual hurudan	rey konung
qualmen huru	rider skratta
quam än, såsom	rubi röd
quande när	rud grov, rå
quandecunc när som	rupter bryta
helst	sale salt
quant hur mycket	salvar frälsa
(många)	sam samma
quar fyra	san frisk
que att	sangue blod
quel som, vilken	sat nog, tillräckligt
quelcunc vilken som	saturdi lördag
helst	saver veta a saver
quele några, somliga	nämligen
quelevez ibland	scarsi knapp, karg
quem vilken	scientie vetenskap
question fråga	scope mål
qui vem, som	scrir skriva
quicunc vem som helst	se sig
quin fem	secun enligt
quo vad	secur säker
quocunc vad som helst	seder sitta
racontar berätta	self själv
radica rot	semane vecka
rapid hastig	sembler synas

sempre alltid
 senior herr(e)
 sentir känna
 sequer följa
 serchar söka
 servir tjäna
 sestra syster
 sett sju
 si om
 sicc torr
 signe tecken
 simil lik(nande)
 simplic enkel
 sin utan
 sinceri uppriktig
 sive — sive
 antingen — eller
 six sex
 sol ensam
 solmen blott, först
 soledí söndag
 soluer lösa
 somniar drömma
 son ljud
 sovente ofta
 star stå
 stelle stjärna
 step- styv-
 strade gata
 strangi egendomlig
 su hans, hennes, dess, sin
 sub under
 subit plötslig
 suc saft
 sucre socker
 suficer förslå
 suffrer lida
 súper över
 supra ovan(för)

sur på
 ta där
 table bord
 tacer tiga
 tal sådan
 talmen så
 tam så
 támen dock
 tande då
 tant så mycket
 tard sen
 te dig
 témpor tid
 tener hålla
 terra jord
 terror skrämma
 ti denna, detta, dessa
 til (ända) till
 til que tills
 timer frukta
 tirar skjuta
 to detta
 tornar vända
 tost tidig
 tot hel
 totmen helt och hållet
 tra genom
 tractar behandla
 traer draga
 trans över
 tre mycket
 tri tre
 tro (allt)för
 trovar finna
 trublar störa
 tu du
 tuchar beröra
 tui din
 u var(est), där

ucunc varhelst
 ultim sist
 ultra utom
 un en, ett
 unaltru varandra
 unanim enhällig
 unquande en gång
 -uore vari el. varpå ngt
 göres: trottuore
 usar använda
 util nyttig
 va skall, kommer att
 vacui tom
 valer gälla
 van fåfång
 vapor ånga
 vast vid, bred
 vell skulle
 vendir sälja
 venerdi fredag
 venir komma
 ver sann
 verne vår
 vers mot
 verisimil sannolik
 vertú dygd
 véspere kväll

vestir kläda
 vez gång
 via väg
 viage resa
 vicin närbelägen
 victer segra
 vider se
 vigil vaken
 village by
 vitre glas
 vive liv
 viver leva
 voce röst
 volar flyga
 voler vilja
 vor eder
 vos eder (objekt)
 vu ni
 vólnere sår
 ya ju
 ye allmän preposition
 (på, till etc.)
 yer i går
 yes ja
 yo jag
 yun ung
 zel iver

SVENSKA OCCIDENTAL-FÖRBUNDET
(Sved Occidental-Federation)

Box 171

STOCKHOLM 1

Postgiro 70915

sektion för Sverige av *Occidental-Unionen* (Organisation Universal del Lingue International Occidental), har till ändamål att verka för utbredandet av det internationella hjälpspråket Occidental. För medlemskap fordras blott intresse för språket. Arsavgift 3 kr.

**STÖD OCCIDENTAL-RÖRELSEN
GENOM ATT ANMÄLA EDER SOM MEDLEM!**

Kurs i Occidental per korrespondens
erhålles, om anmälan, åtföljd av 40 öre i frimärken,
insändes till Sv. Occidental-Förbundet, Box 171,
Stockholm 1.

Från förbundet kan dessutom rekvireras:
Lärobok i Occidental av fil. dr B. Blomé. Pris kr. 1: 60.
Dubbel Occidental-ordbok av fil. dr C. E. Sjöstedt.
Pris kr. 1: 60.
Svensk-Occidental ordbok av E. Berggren, B. Blomé och
Y. Sköld. Pris kr. 6: —.

Genom förbundets förmedling kan erhållas Occidental-litteratur, som tryckts av utländska organisationer, och göras anmälan om anslutning till APIS (Association pour International Service), som lämnar uppgift å personer, som äro intresserade av internationell korrespondens med hjälp av Occidental.

Pris 25 öre